

คู่มือแนะนำส่งเสริมสหกรณ์

แก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับสหกรณ์

พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2542 มาตรา 44 กำหนดว่า การแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับจะกระทำได้ก็ แต่โดยมติของที่ประชุมใหญ่ และต้องนำข้อบังคับที่แก้ไขเพิ่มเติมไปจดทะเบียนต่อนายทะเบียนสหกรณ์ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ที่ประชุมใหญ่ลงมติ เมื่อนายทะเบียนสหกรณ์ได้รับจดทะเบียนแล้วให้มีผลใช้บังคับได้

ในกรณีที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับโดยการเปลี่ยนแปลงชื่อสหกรณ์ ให้สหกรณ์คืนใบสำคัญรับจดทะเบียนและให้นายทะเบียนสหกรณ์ออกใบสำคัญรับจดทะเบียนเปลี่ยนชื่อให้แก่สหกรณ์

การแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับและการเปลี่ยนชื่อของสหกรณ์นั้นย่อมไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิหรือความรับผิดชอบใด ๆ ของสหกรณ์

การแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับสหกรณ์ มี 2 ลักษณะ

1. การแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับบางข้อ

สหกรณ์ประสงค์แก้ไขข้อความในข้อบังคับเฉพาะข้อ หรือเฉพาะหมวด และส่งฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติมให้นายทะเบียนสหกรณ์รับจดทะเบียน ทั้งนี้การแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับบางข้อหลาย ๆ ฉบับ อาจส่งผลกระทบต่อเนื้อหาในข้อบังคับไม่สอดคล้องสัมพันธ์กันทำให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติ ดังนั้น ควรแนะนำให้สหกรณ์พิจารณาว่าหากมีการแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับเกินกว่า 5 ฉบับ ขึ้นไป ควรมีการรวมเนื้อหาทุกฉบับและเสนอที่ประชุมใหญ่ให้มีการเปลี่ยนใช้ข้อบังคับใหม่

2. การแก้ไขเพิ่มเติมโดยเปลี่ยนใช้ข้อบังคับใหม่ (แก้ไขทั้งฉบับ)

สหกรณ์ประสงค์จะแก้ไขข้อความในข้อบังคับส่วนใหญ่ หรือมีการรวมเนื้อหาข้อบังคับทุกฉบับไว้ด้วยกัน เพื่อให้การปฏิบัติงานเกิดความชัดเจน

วิธีปฏิบัติในการแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับ

1. สหกรณ์จัดให้มีการประชุมคณะกรรมการดำเนินการ เพื่อพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับ

-1) กำหนดให้มีระเบียบวาระการประชุมเรื่องแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับสหกรณ์

-2) องค์กรประชุมของคณะกรรมการดำเนินการ และมติเห็นชอบให้แก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับตามที่

ข้อบังคับสหกรณ์กำหนด

2. สหกรณ์จัดให้มีการประชุมใหญ่

-1) กำหนดให้มีระเบียบวาระพิจารณาเรื่องแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับสหกรณ์ตามที่คณะกรรมการ

ดำเนินการเสนอ

-2) องค์กรประชุมในการแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับให้เป็นไปตามที่ข้อบังคับสหกรณ์กำหนด

-3) มติที่ใช้ต้องไม่น้อยกว่า 2 ใน 3 ของที่ประชุม (ตามมาตรา 59(1) หรือมติเอกฉันท์

-4) ที่ประชุมใหญ่มอบหมายให้กรรมการคนหนึ่งหรือผู้จัดการเป็นผู้ประสานงานในการพิจารณา

แก้ไขหรือเพิ่มเติมข้อความ เฉพาะกรณีที่มีความผิดพลาดเล็กน้อย เช่น พิมพ์ตัวสะกดผิด พิมพ์ตกหล่น ไม่ใช่สาระสำคัญและไม่ทำให้เนื้อหาผิดไปจากเจตนารมณ์ของที่ประชุมใหญ่

-5) กรณีแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับสหกรณ์โดยเปลี่ยนใช้ชื่อสหกรณ์ใหม่ สหกรณ์ต้องขอจองชื่อใหม่ของ

สหกรณ์ ณ สำนักงานสหกรณ์จังหวัด

3. สหกรณ์รายงานขอจดทะเบียนแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับภายในสามสิบวัน นับตั้งแต่วันที่ที่ประชุม

ใหญ่มีมติ (ตามมาตรา 44) โดยยื่นเอกสารที่สำนักงานสหกรณ์จังหวัด

วิธีปฏิบัติในการรับเรื่องและประทับตรารับหนังสือจากสหกรณ์

หนังสือประทับตรากรมส่งเสริมสหกรณ์ ที่ กษ 1115/1780 ลงวันที่ 27 สิงหาคม 2562 อ้างถึงหนังสือกรมส่งเสริมสหกรณ์ ที่ กษ 1115/8680 ลงวันที่ 22 สิงหาคม 2562 กำหนดแนวทางปฏิบัติในการรับจดทะเบียนข้อบังคับตามมาตรา 44 ดังนี้

1. การยื่นขอจดทะเบียนแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับด้วยตนเอง ณ สำนักงานสหกรณ์จังหวัด ให้ถือวันที่ที่ปรากฏในหลักฐานการลงทะเบียนรับหนังสือของสำนักงานสหกรณ์จังหวัด เป็นวันที่ยื่นขอจดทะเบียนตามมาตรา 44

2. การยื่นขอจดทะเบียนแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับโดยส่งหนังสือจดทะเบียนพร้อมข้อบังคับและเอกสารประกอบการพิจารณาทางไปรษณีย์ ให้ถือวันส่งไปรษณีย์เป็นวันยื่นเอกสารขอจดทะเบียนตามมาตรา 44

ทั้งนี้ ทั้ง 2 กรณี

1. ต้องไม่เกิน 30 วัน นับแต่วันที่ประชุมใหญ่ลงมติ (โดยนับวัดถัดจากวันประชุมใหญ่เป็นวันที่ 1)
2. หากวันสุดท้ายของระยะเวลาสามสิบวันเป็นวันหยุดทำการตามประกาศอย่างเป็นทางการหรือตามประเพณี ให้นับวันเริ่มทำการใหม่ต่อจากวันหยุดทำการเป็นวันสุดท้ายของระยะเวลาสามสิบวัน

การนับฉบับข้อบังคับ

การนับฉบับของข้อบังคับ ให้นับฉบับเดิมเป็นฉบับที่ 1 ฉบับแก้ไขเพิ่มเติมต่อไป นับเป็นฉบับที่ 2, 3, 4...ไปตามลำดับ โดยปี พ.ศ. ให้ระบุตามปี พ.ศ.ที่ขอแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับ

เอกสารประกอบการพิจารณาขอจดทะเบียนแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับ

1. หนังสือสหกรณ์ (หนังสือนำส่ง) แบบ ท.ข.1 จำนวน 2 ฉบับ
2. สำเนารายงานการประชุมใหญ่ จำนวน 2 ชุด
3. สำเนารายงานการประชุมคณะกรรมการครั้งที่มติดขอแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับ จำนวน 2 ชุด
4. แบบ ท.ข.2 (กรณีแก้ไขเพิ่มเติมบางข้อ) จำนวน 2 ชุด
5. ข้อบังคับสหกรณ์ฉบับใหม่ จำนวน 4 ฉบับ
6. คำรับรองของประธานกรรมการและเลขานุการ จำนวน 4 ฉบับ

หนังสือสหกรณ์ (แบบ ท.ข.1)

เป็นหนังสือนำส่งของสหกรณ์ วันที่ในหนังสือต้องไม่เกิน 30 วัน นับจากวันประชุมใหญ่ โดยนับวันถัดจากวันประชุมใหญ่เป็นวันที่ 1 โดยมีประธานกรรมการเป็นผู้ลงลายมือชื่อในหนังสือ หากเป็นรองประธานกรรมการอื่น ให้ระบุว่าปฏิบัติหน้าที่แทนประธานกรรมการ

สำเนารายงานการประชุมใหญ่

1. สำเนารายงานการประชุมใหญ่ให้ระบุให้ชัดเจนว่าเป็นการประชุมใหญ่สามัญประจำปี หรือประชุมใหญ่วิสามัญ
2. กรณีเป็นการนัดประชุมครั้งที่ 2 ต้องบันทึกให้ชัดเจนว่านัดประชุมครั้งแรกเมื่อใด มีสมาชิกมากี่คน เพื่อให้ทราบว่าเป็นการประชุมครั้งที่ 2 กระทำภายใน 14 วัน นับแต่วันประชุมใหญ่ครั้งแรก

3 ระบุจำนวนสมาชิกหรือจำนวนผู้แทนสมาชิกทั้งหมดมีเท่าใด และสมาชิกหรือผู้แทนสมาชิกเข้าร่วมประชุมจำนวนเท่าใด เพื่อตรวจสอบองค์ประชุมให้เป็นไปตาม มาตรา 57 หรือ มาตรา 58 แล้วแต่กรณี พร้อมพิจารณาองค์ประชุมที่กำหนดไว้ในข้อบังคับร่วมด้วย หากข้อบังคับฉบับเดิมกำหนดองค์ประชุมในการแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับว่าต้องไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งหรือไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคนแล้ว ดังนั้น ในการประชุมใหญ่นัดครั้งที่ 2 ซึ่งมีสมาชิกมาประชุมน้อยกว่ากึ่งหนึ่งหรือไม่ถึงหนึ่งร้อยคนไม่สามารถแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับได้ เนื่องจากขัดต่อข้อบังคับ

4. มติที่ประชุมระบุให้ชัดเจนว่าเป็นเอกฉันท์ หรือเกินกว่า 2 ใน 3 (ระบุจำนวนเสียงเห็นด้วยก็เสียงไม่เห็นด้วยก็เสียง ไม่ออกเสียงก็เสียง)

5. ประธานที่ประชุม หรือประธานกรรมการ หรือเลขานุการ ต้องรับรองสำเนารายงานการประชุมใหญ่

สำเนารายงานการประชุมคณะกรรมการดำเนินการครั้งที่มติดแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับ

1. สหกรณ์ต้องนำเรื่องการขอแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับกำหนดไว้เป็นวาระเฉพาะเพื่อให้ที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการมีมติพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับก่อนนำเสนอต่อที่ประชุมใหญ่พิจารณา

2. ระบุจำนวนกรรมการทั้งหมดมีเท่าใด และมีกรรมการเข้าร่วมประชุมจำนวนเท่าใด เพื่อตรวจสอบองค์ประชุมให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับร่วมด้วย

3. มติที่ประชุมต้องระบุให้ชัดเจนว่าเป็นเอกฉันท์ หรือเกินกว่า 2 ใน 3 (ระบุจำนวนเสียงเห็นด้วยก็เสียงไม่เห็นด้วยก็เสียง ไม่ออกเสียงก็เสียง) มติเห็นชอบให้แก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับให้เป็นไปตามที่ข้อบังคับสหกรณ์กำหนด

4. ประธานที่ประชุม หรือประธานกรรมการ หรือเลขานุการ ต้องรับรองสำเนารายงานการประชุม

แบบ ท.ข.2

1. จัดทำเฉพาะกรณีการแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับเป็นรายชื่อ

2. เป็นตารางแสดงรายละเอียดของข้อความเดิม และข้อความใหม่ที่ขอแก้ไขหรือเพิ่มเติม พร้อมเหตุผลในการแก้ไขให้ชัดเจน

3. หากแก้ไขเฉพาะวรรคหรือเฉพาะวงเล็บอาจจะพิมพ์รายละเอียดในแบบ ท.ข.2 เฉพาะส่วนที่ขอแก้ไขเพิ่มเติม เพื่อให้เข้าใจโดยสังเขป ไม่จำเป็นต้องพิมพ์ครบทั้งข้อก็ได้

ข้อบังคับฉบับใหม่ (ต้นฉบับ 1 ฉบับ คู่ฉบับ 3 ฉบับ รวม 4 ฉบับ)

1. หากสหกรณ์มีตราสหกรณ์ต้องประทับตราที่ข้อบังคับด้วย

2. การยกเลิกข้อบังคับต้องยกเลิกทั้งข้อ และพิมพ์ข้อความใหม่มาทั้งข้อ แม้จะเป็นการแก้ไขเฉพาะวรรคหรือเฉพาะวงเล็บก็ตาม

3. กรณีแก้ไขข้อบังคับหลายข้อ ให้ยกเลิกทีละข้อโดยเรียงลำดับ

4. หากข้อความที่ขอแก้ไขมีความเกี่ยวพันหรือเกี่ยวเนื่องกับข้ออื่น ต้องแก้ไขข้อความให้มีความสัมพันธ์กันทุกข้อ

5. ท้ายข้อบังคับระบุเหตุผลในการแก้ไขข้อบังคับให้ชัดเจน

6. ประธานที่ประชุม หรือประธานกรรมการ และเลขานุการ จะต้องลงลายมือชื่อในบันทึกรับรองท้ายข้อบังคับทั้ง 4 ฉบับ (คำรับรองของประธานและเลขานุการ)

7. ข้อบังคับทั้ง 4 ฉบับ ประธานกรรมการ และเลขานุการต้องลงนามกำกับตรงมุมขวาด้านล่างในส่วนเนื้อหาของข้อบังคับทุกหน้า

คำรับรองของประธานกรรมการและเลขานุการ

เป็นการรับรองว่าข้อบังคับทั้ง 4 ฉบับ มีความถูกต้อง

เขียนที่สหกรณ์.....

ที่อยู่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรื่อง ขอดทะเบียนแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับ

เรียน นายทะเบียนสหกรณ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย	1. สำเนารายงานการประชุมใหญ่สามัญ/วิสามัญ	2 ชุด
	2. สำเนารายงานการประชุมคณะกรรมการครั้งที่มติดขอแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับ	2 ชุด
	3. ข้อความและเหตุผลที่ขอดทะเบียนแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับ (แบบ ท.ข.2)	2 ชุด
	4. ข้อบังคับสหกรณ์.....จำกัด แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่.....พ.ศ.....	4 ฉบับ
	5. บันทึกรับรองของประธานและเลขานุการ	4 ฉบับ

ด้วยในกาประชุมใหญ่สามัญ/วิสามัญของสหกรณ์.....จำกัด ครั้งที่...../.....
 เมื่อวันที่.....ที่ประชุมใหญ่ได้ปรึกษาหารือและลงมติด้วยคะแนนเสียงเกินกว่าสองในสาม
 (หรือเป็นเอกฉันท์) ให้แก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับตามแบบ ท.ข.2 ที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณารับจดทะเบียนแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับให้แก่สหกรณ์ เพื่อที่จะ
 ได้ถือใช้เป็นข้อบังคับของสหกรณ์ต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

..... ประธานกรรมการหรือ
 (.....) รองประธานกรรมการปฏิบัติหน้าที่
 แทนประธานกรรมการ

(ตัวอย่างแก้ไขเฉพาะข้อ)

(สำเนา)

รายงานการประชุมคณะกรรมการดำเนินการ

สหกรณ์.....จำกัด

ครั้งที่..... วันที่เดือน.....พ.ศ.....

ณ

คณะกรรมการผู้เข้าประชุม จำนวน.....คน จากคณะกรรมการดำเนินการทั้งหมด คน

ผู้เข้าประชุม

ที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง	ลายมือชื่อ
1.
2.
3.
4.
5.

ผู้เข้าร่วมประชุม

ที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง	ลายมือชื่อ
1.
2.
3.

เริ่มประชุมเวลา.....น.

.....ประธานกรรมการ เป็นประธานในที่ประชุมได้กล่าวเปิดประชุมและดำเนินการตามระเบียบวาระการประชุมดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ระเบียบวาระที่ 5 เรื่อง เพื่อพิจารณา

5.1 เรื่อง พิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับ

.....
.....

มติที่ประชุม ที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการมีมติ.....ให้แก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับ

สหกรณ์.....จำกัด พ.ศ.....

ฯลฯ

เลิกประชุมเวลา.....

ลงชื่อ.....ประธานที่ประชุม
(.....)

ลงชื่อ.....เลขานุการ
(.....)

สำเนาถูกต้อง

ลงชื่อ.....ประธานกรรมการ/รองประธานกรรมการ/เลขานุการ
(.....)

-ตัวอย่าง-

(สำเนา)

รายงานการประชุมใหญ่สามัญประจำปี/การประชุมใหญ่วิสามัญ

สหกรณ์.....จำกัด

ครั้งที่.../.....

วันที่เดือน.....พ.ศ.....

ณ

สมาชิกผู้มาประชุม(หรือผู้แทนสมาชิก) จำนวน.....คน

สมาชิกทั้งหมด จำนวน.....คน

ผู้เข้าร่วมประชุม(ถ้ามี)

ที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง	ลายมือชื่อ
1.
2.
3.

เริ่มประชุมเวลา.....น.

เมื่อสมาชิกครบองค์ประชุมแล้ว นาย/นาง/นางสาว.....ตำแหน่ง.....

เป็นประธานกรรมการ เป็นประธานในที่ประชุม.....

ฯลฯ

ระเบียบวาระที่..... เรื่อง พิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับ

มติที่ประชุม ที่ประชุมมีมติ.....ให้แก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับ สหกรณ์.....จำกัด พ.ศ.....

ฯลฯ

เลิกประชุมเวลา.....

ลงชื่อ.....ประธานที่ประชุม
(.....)

ลงชื่อ.....เลขานุการในที่ประชุม
(.....)

สำเนาถูกต้อง

ลงชื่อ.....

(.....)

ประธานกรรมการ/รองประธานกรรมการ/เลขานุการ

(ชุดปัจจุบัน)

ข้อความและเหตุผลที่ขอจดทะเบียนแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับ
ของสหกรณ์.....จำกัด

ข้อความเดิม	ข้อความที่ขอแก้ไขเพิ่มเติม	เหตุผล
ข้อ.....	ข้อ.....
ข้อ.....	ข้อ.....

ข้อบังคับสหกรณ์.....จำกัด
แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่.....) พ.ศ.....

ที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์.....จำกัด เมื่อวันที่.....เดือน.....
พ.ศ.....ได้ลงมติเป็นเอกฉันท์ (หรือด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสาม) ให้แก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับสหกรณ์
และนายทะเบียนสหกรณ์ได้รับจดทะเบียนแล้ว มีความดังนี้

ข้อ 1 ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับสหกรณ์.....จำกัด แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่.....)
พ.ศ.....”

ข้อ 2 ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันที่ยานทะเบียนสหกรณ์ได้รับจดทะเบียน

ข้อ 3 ให้ยกเลิกความตามที่กำหนดใน ข้อ.....แห่งข้อบังคับสหกรณ์.....จำกัด
เลขทะเบียนข้อบังคับที่.....เสียทั้งหมด และใช้ข้อความต่อไปนี้แทน

“ข้อ.....”

ข้อ 4 ให้เพิ่มความดังต่อไปนี้เป็น ข้อ...../.....ไว้ท้ายข้อ.....แห่ง ข้อบังคับสหกรณ์.....จำกัด
เลขทะเบียนข้อบังคับที่.....

“ข้อ.....”

ข้อ 5 ให้ยกเลิกความตามที่กำหนดใน ข้อ.....แห่งข้อบังคับสหกรณ์.....จำกัด
เลขทะเบียนข้อบังคับที่.....เสียทั้งหมด

ลงชื่อ.....ประธานกรรมการ
(.....)

ลงชื่อ.....เลขานุการ
(.....)

เหตุผล (สรุปเหตุผลที่ต้องแก้ไขข้อบังคับสหกรณ์ให้เข้าใจถึงเจตนารมณ์ที่แท้จริง)

.....
.....
.....

(แก้ไขเฉพาะข้อ)

ข้อบังคับสหกรณ์.....จำกัด

พ.ศ.....

ที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์.....จำกัด เมื่อวันที่.....เดือน.....
พ.ศ.....ได้ลงมติเป็นเอกฉันท์ (หรือด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสาม) ให้แก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับโดย
ยกเลิกข้อบังคับของสหกรณ์เสียทั้งหมด และให้ใช้ข้อบังคับฉบับนี้แทนและนายทะเบียนสหกรณ์ได้รับจดทะเบียน
แล้ว มีความดังนี้

ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับสหกรณ์.....จำกัด พ.ศ.....”

ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันที่นายทะเบียนสหกรณ์รับจดทะเบียน

ให้ยกเลิกข้อบังคับสหกรณ์ที่มีอยู่ก่อนข้อบังคับสหกรณ์ฉบับที่ใช้บังคับนับแต่วันที่ข้อบังคับ
สหกรณ์ฉบับนี้มีผลบังคับใช้

ข้อบังคับสหกรณ์.....จำกัด

พ.ศ.....

หมวดที่ 1

ชื่อ ประเภทและที่ตั้งสำนักงาน

ข้อ 1 ชื่อ ประเภทและที่ตั้งสำนักงาน

ชื่อ สหกรณ์.....จำกัด

.....ภาษาอังกฤษ

ประเภทสหกรณ์ สหกรณ์.....

ที่ตั้งสำนักงาน(ใหญ่) เลขที่.....ถนน.....หมู่ที่.....

ตำบล.....อำเภอ.....

จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

ที่ตั้งสำนักงาน(สาขา) เลขที่.....ถนน.....หมู่ที่.....

ตำบล.....อำเภอ.....

จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

ท้องที่ดำเนินงาน

สหกรณ์อาจย้ายที่ตั้งสำนักงานได้ตามที่คณะกรรมการดำเนินการพิจารณาเห็นสมควร โดยแจ้งให้นายทะเบียนสหกรณ์ กรมส่งเสริมสหกรณ์ และกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ทราบ และปิดประกาศไว้ที่สำนักงานของสหกรณ์เดิม สำนักงานส่วนราชการสหกรณ์ ที่ว่าการอำเภอแห่งท้องที่สหกรณ์ตั้งอยู่เป็นเวลาไม่น้อยกว่าสามสิบวัน และให้ดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับในการประชุมใหญ่คราวต่อไปด้วย

ตราสหกรณ์ ตราของสหกรณ์มีรูปลักษณะดังนี้

.....
.....

หมวดที่ 2

วัตถุประสงค์และอำนาจกระทำการ

ข้อ 2 วัตถุประสงค์ของสหกรณ์ สหกรณ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคมของบรรดาสมาชิก โดยวิธีช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกันตามหลักสหกรณ์ รวมทั้งในข้อต่อไปนี้

- (1)
- (2)
- (3)
- (4)
- (5)
- (6)

ข้อ 3

.....

ข้อ 4

.....

ลงชื่อ.....ประธานกรรมการ
(.....)

ลงชื่อ.....เลขานุการ
(.....)

เหตุผล (สรุปเหตุผลที่ต้องแก้ไขข้อบังคับสหกรณ์ให้เข้าใจถึงเจตนารมณ์ที่แท้จริง)

.....

.....

.....

คำรับรองของประธานกรรมการและเลขานุการ

“ขอรับรองว่าข้อบังคับทั้ง 4 ฉบับ มีข้อความถูกต้องตรงกัน”

ลงชื่อ.....ประธานกรรมการ
(.....)

ลงชื่อ.....เลขานุการ
(.....)

การตรวจสอบข้อบังคับในเบื้องต้นในกรณีถือใช้ตามร่างข้อบังคับของกรมฯ

1. ชื่อสหกรณ์และเลขทะเบียนสหกรณ์
 - (1) ควรกำหนดให้ตรงกับประเภทของสหกรณ์ที่ขอลงทะเบียนตามมาตรา 33/1
 - (2) ชื่อภาษาอังกฤษ สหกรณ์ใดไม่ประสงค์จะกำหนด สามารถตัดออกได้
 - (3) เลขทะเบียนสหกรณ์ในข้อบังคับต้องตรงกับใบสำคัญรับจดทะเบียน
 - (4) กำหนดปี พ.ศ.ของข้อบังคับที่ยื่นขอแก้ไขเพิ่มเติมต้องเป็น พ.ศ.เดียวกับ แบบ ท.ข.1
 - (5) สหกรณ์เปลี่ยนชื่อใหม่ หน้าปกข้อบังคับให้ใช้ชื่อใหม่
2. ที่ตั้งสำนักงานใหญ่และที่ตั้งสาขา หากไม่มีสำนักงานสาขาให้ตัดออก
3. ท้องที่ดำเนินงาน
 - (1) สหกรณ์การเกษตร จะมีแดนดำเนินงานครอบคลุมไม่เกินอำเภอที่สหกรณ์ตั้งอยู่ การขยายท้องที่ดำเนินงาน หรือกำหนดท้องที่ดำเนินงานหลายอำเภอ หรือหลายจังหวัด สหกรณ์จะต้องชี้แจงเหตุผลความจำเป็นที่ต้องขยายท้องที่ดำเนินงาน อีกทั้งต้องมีแนวทางปฏิบัติในการรับสมาชิกใหม่และให้บริการในส่วนที่ท้องที่ดำเนินงานซ้ำซ้อนกับสหกรณ์อื่น
 - (2) กรณี กำหนดคุณสมบัติสมาชิกทุกสาขาอาชีพ ให้จำกัดท้องที่ดำเนินงานไว้ไม่เกินระดับชุมชน หรือระดับอำเภอ กรณี กำหนดกรอบคุณสมบัติเป็นผู้ประกอบอาชีพหลักเดียวกัน หรือในองค์กรเดียวกัน หรือวงสัมพันธ์อย่างใดอย่างหนึ่งทางสังคม ให้กำหนดท้องที่ดำเนินงานได้เท่าที่จำเป็น แล้วแต่กรณี
 - (3) ท้องที่ดำเนินงานจะต้องสัมพันธ์กับชื่อ...คุณสมบัติสมาชิกของสหกรณ์ตามข้อบังคับ
4. ตราสหกรณ์
 - (1) หากไม่ได้กำหนดตราของสหกรณ์ให้ตัดข้อความส่วนนี้ออก
 - (2) ตราของสหกรณ์ที่กำหนดขึ้นถือใช้จริงจะต้องถูกต้องตรงกับที่ข้อกำหนดในข้อบังคับ เนื่องจากสหกรณ์มักจะพิมพ์ตราในข้อบังคับเป็นรูปสี่เหลี่ยม แต่ตราจริงใช้ประทับทำนิติกรรมจะมีเพียงสี่เหลี่ยม
5. วัตถุประสงค์และอำนาจกระทำการของสหกรณ์ ต้องสอดคล้องกับกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา 33/1
6. การลงลายมือชื่อแทนสหกรณ์ หากถือใช้ตามร่างข้อบังคับซึ่งยังไม่ได้แก้ไข ให้ตัดข้อความในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการลงนามแทนสหกรณ์ของผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนผู้จัดการ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการดำเนินการออกเนื่องจากขัดต่อมาตรา 51 ซึ่งกำหนดให้กรรมการหรือผู้จัดการเท่านั้นทำการแทนสหกรณ์
7. ปีทางบัญชีของสหกรณ์
 - (1) ต้องระบุวันที่ให้ชัดเจน เช่น 31 ธันวาคม ของทุกปี
 - (2) ในกรณีที่สหกรณ์กำหนดให้วันที่ 28 กุมภาพันธ์ ของทุกปี เป็นวันสิ้นปีทางบัญชี ให้เปลี่ยนเป็นวันสิ้นเดือนกุมภาพันธ์เป็นวันสิ้นเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปี
8. คุณสมบัติของสมาชิกและสมาชิกสมทบ
 - (1) สมาชิกและสมาชิกสมทบต้องมีสัญชาติไทย ตาม พ.ร.บ.สหกรณ์ (ฉบับ 3) พ.ศ.2562
 - (2) กรอบคุณสมบัติของสมาชิกสมทบให้เป็นไปตามประกาศนายทะเบียนสหกรณ์ เรื่อง ความสัมพันธ์ของสมาชิกสมทบกับสหกรณ์หรือสมาชิกสหกรณ์ ลงวันที่ 18 มกราคม 2563 และระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ว่าด้วยการรับจดทะเบียนข้อบังคับเกี่ยวกับสมาชิกสมทบของสหกรณ์ พ.ศ.2563 ลงวันที่ 18 มกราคม 2563 ทั้งนี้ กรณีสหกรณ์กำหนดให้บุคคลในองค์กรเป็นสมาชิกสมทบได้ จะต้องระบุให้ชัดเจนว่าบุคคลในองค์กรนั้น คือ กลุ่มใด (พนักงานราชการ เจ้าหน้าที่สหกรณ์)

9. ผู้แทนสมาชิก

- (1) การกำหนดอัตราส่วนของผู้แทนสมาชิกต่อจำนวนสมาชิก เมื่อกำหนดแล้วต้องมีจำนวนผู้แทนสมาชิกไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคน
- (2) ถ้าสหกรณ์ไม่ประสงค์จะมีผู้แทนสมาชิก ให้ตัดข้อความในหมวดนี้และข้อความที่เกี่ยวข้องในหมวดอื่นออกทั้งหมด และเลื่อนข้อถัดไปขึ้นมาแทน

10. คณะกรรมการดำเนินการ

- (1) จำนวนคณะกรรมการดำเนินการต้องกำหนดจำนวนแน่นอน และไม่ใช้คำว่า “จำนวนไม่เกิน...คน” เพื่อให้เป็นไปตามคำแนะนำของนายทะเบียนสหกรณ์ ตามหนังสือกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ กษ 0216/070080 ลงวันที่ 4 เมษายน 2543
- (2) การกำหนดวาระการดำรงตำแหน่งกรรมการดำเนินการ ให้ถือปฏิบัติตามคำแนะนำของนายทะเบียนสหกรณ์เกี่ยวกับประเด็นปัญหาและแนวทางปฏิบัติวาระการดำรงตำแหน่งกรรมการดำเนินการ สหกรณ์ตาม พ.ร.บ.สหกรณ์ พ.ศ.2542
- (3) ข้อความเกี่ยวกับคณะผู้จัดตั้งสหกรณ์ กรณีสหกรณ์เปลี่ยนใช้ข้อบังคับใหม่ควรยกเลิกส่วนนี้

11. จำนวนผู้ตรวจสอบกิจการของสหกรณ์

- (1) ต้องกำหนดจำนวนผู้ตรวจสอบกิจการอย่างชัดเจน และกำหนดให้มีผู้ตรวจสอบกิจการสำรองไว้อย่างชัดเจน
- (2) สหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียนขนาดใหญ่ควรกำหนดแนวทางปฏิบัติ กรณีผู้ตรวจสอบกิจการที่มีคุณสมบัติต้องขาดจากการเป็นผู้ตรวจสอบกิจการไว้

12. ผู้จัดการ

- (1) การมอบหมายงานในหน้าที่ผู้จัดการให้กรรมการดำเนินการสหกรณ์ใดจดทะเบียนจัดตั้งเกิน 5 ปี ควรจ้างผู้จัดการ
- (2) การแต่งตั้งผู้รักษาการแทนผู้จัดการ ต้องสัมพันธ์กับระเบียบสหกรณ์ ว่าด้วยเจ้าหน้าที่และข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงาน
- (3) การพ้นจากตำแหน่งของผู้จัดการ กรณีเกษียณอายุหรือครบกำหนดตามสัญญาจ้างและสิ้นสุดเมื่อใด ให้กำหนดในข้อบังคับให้ชัดเจน
- (4) การกำหนดลักษณะต้องห้ามการเป็นผู้จัดการต้องไม่รวมถึงผู้ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ในสหกรณ์นั้น

13. ระเบียบของสหกรณ์ (ข้อเปิดเสรี)

- (1) กรณีสหกรณ์ถือใช้ตามร่างข้อบังคับ ระเบียบใดที่สหกรณ์ไม่ได้กำหนดขึ้นถือใช้ หรือไม่มีความจำเป็นต้องกำหนดขึ้นถือใช้ให้ตัดระเบียบนั้น ๆ ตามร่างข้อบังคับออก
- (2) พ.ร.บ.สหกรณ์ พ.ศ.2542 มาตรา 43(9) บัญญัติให้กำหนดระเบียบว่าด้วยการเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการ ที่มีข้อความซึ่งมีสาระสำคัญเกินกว่าที่ข้อบังคับกำหนดได้
- (3) กรณีสหกรณ์ประสงค์จะกำหนดระเบียบว่าด้วยการสรรหาคณะกรรมการดำเนินการ ให้กำหนดไว้ในข้อบังคับเกี่ยวกับการเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการ และระเบียบนี้ต้องผ่านความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ก่อนจึงจะสามารถถือใช้ได้

14. บทเฉพาะกาล

- (1) สหกรณ์ที่จดทะเบียนจัดตั้งใหม่ไม่ต้องกำหนดบทเฉพาะกาล
- (2) สหกรณ์ที่เปลี่ยนใช้ข้อบังคับฉบับใหม่หรือแก้ไขเพิ่มเติมบางข้อ จะต้องกำหนดบทเฉพาะกาลไว้ด้วย เพื่อให้สามารถดำเนินกิจการไปได้อย่างต่อเนื่อง เช่น การปรับลดหรือเพิ่มจำนวนกรรมการ หรือ ความในข้อบังคับที่แก้ไขใหม่เปลี่ยนแปลง จะส่งผลกระทบต่อระเบียบ ประกาศ ฯลฯ ฉบับเดิมของ สหกรณ์

ตัวอย่าง กรณีสหกรณ์ประสงค์ลดจำนวนกรรมการดำเนินการ จาก 15 คน เหลือ 11 คน หากนายทะเบียนสหกรณ์รับจดทะเบียนข้อบังคับแล้วทำให้กรรมการดำเนินการ 2 คน ต้องพ้นจาก ตำแหน่งทันที และในการประชุมใหญ่ครั้งถัดไปจะมีกรรมการดำเนินการเหลืออยู่ 8 คน จึงควร กำหนดบทเฉพาะกาลให้กรรมการดังกล่าวสามารถดำรงตำแหน่งต่อไปได้ ซึ่งอาจจะกำหนดได้ดังนี้

บทเฉพาะกาล

“เมื่อข้อบังคับมีผลบังคับใช้ ให้คณะกรรมการดำเนินการที่อยู่ในตำแหน่งยังคงดำรง ตำแหน่งต่อไปได้จนกว่าจะครบวาระ และในการประชุมใหญ่ครั้งถัดไปให้กรรมการที่เหลืออยู่จับ สลากออก 2 คน และให้ถือว่าพ้นจากตำแหน่งตามวาระ แล้วให้เลือกตั้งกรรมการดำเนินการเข้ามา ใหม่ 5 คน”